

ingediend op **1785** (2022-2023) – Nr. 2
17 november 2023 (2023-2024)

Verslag

namens de Commissie voor Wonen en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Vera Jans

over het voorstel van resolutie

van Manuela Van Werde, Joke Schauvliege, Jean-Jacques De Gucht,
Cathy Coudyser, Karin Brouwers en Inez De Coninck

over historische kasteeltuinen en -parken

Documenten in het dossier:
1785 (2022-2023) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

Samenstelling van de Commissie voor Wonen en Onroerend Erfgoed:

Voorzitter: Kurt De Loor.

Vaste leden:

Allessia Claes, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Manuela Van Werde, Katja Verheyen;

Adeline Blancaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;

Vera Jans, Joke Schauvliege;

Gweny De Vroe, Mercedes Van Volcem;

An Moerenhout, Tine Van den Brande;

Kurt De Loor.

Plaatsvervangers:

Inez De Coninck, Veerle Geerinckx, Sofie Joosen, Rita Moors, Jeroen Tiebout;

Leo Pieters, Klaas Sloomans, Frieda Verougstraete-Deschacht;

Katrien Partyka, Katrien Schryvers;

Jean-Jacques De Gucht, Bart Somers;

Ann De Martelaer, Jeremie Vaneeckhout;

Maxim Veys.

De Commissie voor Wonen en Onroerend Erfgoed besprak op 16 november 2023 het voorstel van resolutie van Manuela Van Werde, Joke Schauvliege, Jean-Jacques De Gucht, Cathy Coudyser, Karin Brouwers en Inez De Coninck over historische kasteeltuinen en -parken.

Het voorstel van resolutie werd aangenomen door de commissie.

1. Toelichting door de indieners

1.1. Toelichting door Manuela Van Werde

Manuela Van Werde licht toe dat het beheer en het onderhoud van de historische kasteelparken en -tuinen in eigendom van de Vlaamse overheid onder druk staan, onder andere doordat de bevoegdheid ervoor verspreid is over verschillende agent-schappen. Dit voorstel van resolutie beoogt dat te stroomlijnen, zodat er geen versnipperde aanpak meer is.

Het is belangrijk dat de authenticiteit van zo'n historisch park of historische tuin bewaard of hersteld wordt en dat die sites intensief en aangepast onderhouden worden. Een kasteelpark of -tuin die goed onderhouden wordt is een meerwaarde voor het monument. Het kasteel en de tuin versterken elkaar. Er zijn een integrale visie en een integraal beheer nodig om de sites een nationale, zelfs internationale uitstraling te geven.

Het probleem is dat kasteeldomeinen en -tuinen erfgoed zijn dat veel onderhoud vraagt, en dat de bevoegdheden verspreid zitten over verschillende stakeholders die elk hun eigen doelstellingen, beheer en prioriteiten hebben. Erfgoedwaarden zijn vaak niet de hoofdprioriteit, dus staan ze onder druk en is er bovendien een groot risico dat heel wat deskundigheid en vakmanschap dreigen te verdwijnen. De spreker denkt dan in de eerste plaats aan de museumtuin in Gaasbeek, waar men nog een oude techniek van beredeneerde snoei toepast. Dat is kennis die in het buitenland verloren is gegaan en waarvoor nu buitenlandse delegaties en toeristen vanuit de hele wereld naar de museumtuin komen. Dat is toch wel mooi, vindt de spreker, en dat is ook de reden waarom dit voorstel van resolutie werd ingediend. Er gaat kostbare kennis verloren en die krijgt men niet zomaar terug. Daarom willen de indieners die problematiek onder de aandacht brengen, want zij vinden het nodig om dat bijzondere erfgoed de eenentwintigste eeuw door te loodsen.

Het beheer van historische landgoederen in eigendom van de Vlaamse overheid is complex en net omdat verschillende Vlaamse instanties over die landgoederen gaan, is er een duidelijk kader nodig, een vereenvoudiging, een krachtenbundeling. Met dit voorstel van resolutie willen de indieners een dynamiek op gang brengen om te komen tot een visie die een garantie is op een gespecialiseerd beheer dat aangepast is aan de behoeften van elke site. Concreet wordt dan ook gevraagd om een voorbeeldrol op te nemen voor de tuinen en parken in beheer van de Vlaamse overheid, werk te maken van een afgestemd beheer van die historische kasteel-tuinen en -parken door een gesprek op gang te brengen tussen de verschillende agentschappen en, op basis van die evaluatie en die denkoefening, ook actie te ondernemen.

Als de overdracht van bepaalde domeinen tussen de partners nodig is om die doel-stellingen te realiseren, wordt gevraagd om daar gevolg aan te geven. Dat heeft ook een raakvlak met het ontwerp van decreet over Vlaamse erfgoednetwerken (*Parl.St.* VI.Parl. 2023-24, nr. 1827/1-2), dat op 8 november 2023 door de commissie werd aangenomen, want er wordt gevraagd om te onderzoeken welke kasteelsites en -tuinen in eigendom van de Vlaamse overheid mee opgenomen en verder ontwikkeld kunnen worden in de ambitie van een Vlaanderenbreed netwerk, en welke tuinen daarin een voortrekkersrol kunnen spelen.

1.2. Toelichting door Joke Schauvliege

Joke Schauvliege sluit zich daarbij aan en is blij met dit voorstel van resolutie. Zij vindt het terecht dat de aandacht wordt gevestigd op het feit dat de hokjes moeten doorbroken worden en dat er beter moet samengewerkt worden. Het is eigenlijk een redelijk complexe problematiek, waarbij vaak zowel natuur, cultuur als erfgoed samenkomen. Zij heeft zelf, toen zij als minister bevoegd was voor zowel Natuur als Cultuur, ondervonden hoe moeilijk het is om die verschillende insteken en mindsets op elkaar af te stemmen om een aantal zaken in beweging te brengen. Concreet denkt zij dan aan Gaasbeek. Er staan een aantal heel zinvolle aanbevelingen in het voorstel van resolutie om onze prachtige beschermde landschappen en tuinen nog beter te beschermen.

1.3. Toelichting door Jean-Jacques De Gucht

Jean-Jacques De Gucht vindt het inderdaad belangrijk dat de samenwerking wordt bevorderd over de verschillende achtergronden heen en dat verkokering wordt tegengegaan. Hij denkt overigens dat men dat in Vlaanderen op heel wat verschillende vlakken zou kunnen doen. Hij roept op om een belangrijke stap te zetten om ervoor te zorgen dat de kennis die er vandaag is ook wordt overgedragen en dat er van elkaar kan worden geleerd. Er zijn geweldig mooie zaken in Vlaanderen en men moet er dan ook voor zorgen dat men hun toekomst kan waarborgen door de verkokering aan te pakken. Hij staat dus volledig achter dit voorstel van resolutie.

2. Bespreking

De overige leden van de commissie hebben geen vragen of opmerkingen meer.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie van Manuela Van Werde, Joke Schauvliege, Jean-Jacques De Gucht, Cathy Coudyser, Karin Brouwers en Inez De Coninck over historische kasteeltuinen en -parken, wordt aangenomen met 8 stemmen bij 1 onthouding.

Kurt DE LOOR,
voorzitter

Vera JANS,
verslaggever